

Justitsministeriet

Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato:
Kontor: Lovafdelingen
Sagsbeh.: Nina Holst-Christensen
Sagsnr.: 2006-6136-0001
Dok.: NHC40161

Folketingets Europaudvalg har ved spørgsmål nr. 7 (KOM (2004) 0002) anmodet udenrigsministeren om at besvare følgende spørgsmål:

”7. Det vil i sidste ende være EF-Domstolen, der skal fortolke eventuelle uklarheder i servicedirektivet, ministeren bedes på den baggrund derfor oversende et notat om domspraksis på tjenesteydelses- og etableringsområdet for så vidt angår undervisningsområdet.

Justitsministeriet skal i den anledning foreslå følgende besvarelse:

” 1. Efter EF-Domstolens praksis er de opgaver, som staten varetager på det uddannelsesmæssige område, og som i det væsentlige finansieres ved hjælp af offentlige midler, ikke omfattet af tjenesteydelsesbegrebet i EF-Traktatens artikel 50, stk. 1. EF-Traktatens artikel 50, stk. 1, har følgende ordlyd:

”Som tjenesteydelser i denne traktats forstand betragtes de ydelser, der normalt udføres mod betaling, i det omfang de ikke omfattes af bestemmelserne vedrørende den frie bevægelighed for varer, kapital og personer...”

Ved dom af 28.9.1988, Humbel, Sml. s.5365, tog Domstolen stilling til det spørgsmål, om EF-Traktatens artikel 49 omfatter undervisning, der gives på en teknisk skole, og som ligger på gymnasieniveau i det nationale undervisningssystem. Domstolen fastslog, at en sådan form for undervisning ikke kan anses for en tjenesteydelse i EF-Traktatens artikel 50's forstand. Domstolen anførte herom nærmere i dommens præmis 15 – 18:

”15. I den forbindelse bemærkes, at det i [EF-Traktatens artikel 50, stk. 1] er bestemt, at kun ydelser, ”der normalt udføres mod betaling”, er omfattet af det pågældende kapitel i Traktaten om tjenesteydelser.

16. Begrebet "betaling" er ganske vist ikke udtrykkeligt defineret i Traktatens artikler [49 ff.] men retligt kan dets rækkevidde udledes af bestemmelserne i Traktatens artikel [50, stk. 2], hvorefter tjenesteydelser blandt andet omfatter virksomhed af industriel karakter, af handelsmæssig karakter samt håndværksmæssig virksomhed og virksomhed i liberale erhverv.

17. Det væsentlige kendetegn ved betalingen findes således i det forhold, at den udgør det økonomiske modstykke til tjenesteydelsen, hvilket modstykke normalt fastlægges i forholdet mellem den, der præsterer tjenesteydelsen, og den, der modtager den.

18. Dette særlige kendetegn kan imidlertid ikke antages at foreligge med hensyn til undervisning i det nationale undervisningssystem. Dels gælder det, at staten, idet den organiserer og driver et sådant system, ikke herved vil drive virksomhed mod betaling men varetage sine opgaver over for befolkningen på det sociale, kulturelle og uddannelsesmæssige område. Dels finansieres dette system i almindelighed over det offentlige budget, ikke af eleverne eller deres forældre."

I Wirth-sagen, dom af 7.12.1993, sag C-109/92, Wirth, Sml. s. I-6447, fastslog Domstolen tilsvarende, at undervisning ved en højere læreanstalt, som i det væsentlige finansieres ved hjælp af offentlige midler, ikke er en tjenesteydelse i EF-Traktatens artikel 50's forstand.

2. Kommissionens reviderede forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tjenesteydelser i det indre marked (KOM(2006) 160 endelig), herefter servicedirektivforslaget, indeholder i artikel 4 nr. 1 følgende definition af tjenesteydelsesbegrebet:

"1) "tjenesteydelse": enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling, jf. traktatens artikel 50."

I de tilhørende indledende betragtninger nr. 7 a og 16 til servicedirektivforslaget anføres følgende:

"Dette direktiv omfatter kun tjenesteydelser, der udføres af økonomiske hensyn. Forsyningspligtigheder er ikke omfattet af definitionen i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde."

"I henhold til Domstolens praksis skal det vurderes i hvert enkelt tilfælde, om bestemte former for virksomhed, navnlig virksomhed, der finansieres af det offentlige eller udføres af offentlige enheder, udgør en "tjenesteydelse", og vurderingen skal bygge på samtlige virksomhedens egenskaber, navnlig den måde, hvorpå den udføres, tilrettelægges og finansieres i den pågældende medlemsstat. Domstolen har fundet, at betalingskriteriet i alt væsentligt består i, at betalingen udgør det økonomiske modstykke til de pågældende tjenesteydelser, og har erkendt, at betalingskriteriet ikke er opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, der udføres af eller på vegne af staten uden økonomisk modydelse i forbindelse med dennes pligter på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område, f.eks. undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem eller forvaltning af sociale sikringsordninger, hvor der ikke udøves erhvervsaktivitet. Tjenestemodtageres betaling af et gebyr, f.eks. studerendes betaling af undervisningsgebyrer eller studieafgifter som delvist bidrag til udgifterne til driften af et system, udgør ikke i sig selv betaling, fordi tjenesteydelsen stadig hovedsagelig er finansieret af offentlige midler. Disse former for virksomhed er derfor ikke omfattet af definitionen af tjenesteydelse i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde."

Definitionen af tjenesteydelsesbegrebet i servicedirektivforslaget bygger således på EF-Traktatens artikel 50, og det følger af servicedirektivforslagets indledende betragtninger nr. 7 a og 16, at servicedirektivforslagets definition af tjenesteydelsesbegrebet skal fortolkes i overens-

stemmelse med EF-Domstolens retspraksis om fortolkningen af EF-Traktatens artikel 50. Det betyder, at servicedirektivforslaget ikke finder anvendelse på undervisning, som udføres af eller på vegne af staten, og som i det væsentlige finansieres ved hjælp af offentlige midler, jf. herved de ovenfor nævnte domme i Humbel- og Wirth-sagen. Derimod vil der være tale om en tjenesteydelse, som omfattes af servicedirektivforslaget, i de tilfælde, hvor staten måtte udbyde undervisning, som i det væsentlige finansieres ved hjælp af private midler.”

Lene Espersen

/Nina Holst-Christensen